

НЕВЯДОМЫЯ АСОБЫ

ПЕРАД ІМІ
МІЛІЦІЯ
БЕЗАБАРОННАЯ

СТАР. 4

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ІНТЭРНЭТ БЕЗ КАНТРОЛЮ – НЕ ІНТЭРНЭТ

У жаданні ўлад
кантраляваць усе без
выключэння сферы
грамадска-палітычнага
і інфармацыйнага
жыцця краіны, і асабліва
асобных грамадзян,
дайшла чарга і да
сусветнага сецива.

1 ЛІПЕНЯ ЯК КРОПКА АДЛІКУ ЧАГО?

С 1 ліпеня пачынаецца но-
вае жыццё для інтэрнэт-карыс-
тальнікаў і інтэрнэт-правайдараў. Меры па рэгулюванні
дзеянасці сецива ў Беларусі, аб
чым шмат гаварылася апошнія
гады, усё ж такі пачнуць рэалі-
зувацца.

Пра гэта сведчыць адмыс-
ловы прэзідэнцкі ўказ, апублікаваны 1 лютага. А вось у
сілу ён уступае ўжо 1 ліпеня.
Паводле згаданага дакумен-
та, уводзіцца дзяржаўная
рэгістрацыя электронных
сетак, сістэм і рэсурсаў, якія
будзе ажыццяўляцца ў Мініс-
тэрстве сувязі і інфарматы-
зацыі.

ДАСЛОЙНА

З прэзідэнцкага ўказа аб рэгулюванні нацыянальнага
сегмента сеткі інтэрнэт: "...Пры выяўленні грубых па-
рушэнняў заканадаўства, паўторных парушэнняў іншых
патрабаванняў гэтага Указа, іншых актаў заканадаўства
у сферы выкарыстання нацыянальнага сегмента сеткі ін-
тэрнэт на працягу шасці месяцаў пасля вынясення загаду
аб ліквідацыі выяўленых парушэнняў аказанне інтэрнэт-
паслуг юрыдычнай асобе ці індывідуальному прадпры-
мальніку, які дапусціў такія парушэнні, можа быць пры-
пынена паставшыком інтэрнэт-паслуг, які аказвае яму
такія паслугі".

Пастаўшык інтэрнэт-паслуг абавязаны выканаць пат-
рабаванне аб прыпыненні аказання інтэрнэт-паслуг на
працягу сутак з момантам яго атрымання і прайнфармаваць
пра гэта орган, які вынес патрабаванне, на працягу трох
дзён з момантам яго атрымання".

ТУТ ЦЯПЕР

НЕТАННАЯ ПРЫГАЖОСЦЬ

КОШТ
"МІС БЕЛАРУСЬ-
2010"

СТАР. 5

3.02.10-9.02.10 г.

Куды цяпер павядуць інтэрнэт у нашай краіне – вялікая загадка

ШТО ЯШЧЭ ПАВІННА БЫЦЬ ЗРОБЛЕНА ЗГODНА З ГЭтыМ УКАЗАМ?

Правайдары абавязаны
будуць ажыццяўляць ідэнты-
фікацыю абданенцкіх прыста-
саванняў карыстальнікаў ін-
тэрнэт-паслуг.

Гэта значыць, кожны ка-
рыстальнік сецива будзе як
на далоні.

Указ упершыню рэгламен-
туе механізм абмежавання
доступу да інфармацыі па
патрабаванні карыстальніка

інтэрнэт-паслуг.

Можа, карыстальнік не
хоча атрымліваць у віртуаль-
най прасторы інфу, якая
датычыць распаўсюду пар-
награфіі і г.д., і правайдар
павінен яму гэта забяспечыць. А можа "раптам" не-
калькі дзясяткаў ці соцень
карыстальнікаў не захочу-
ць бачыць на экранах сваіх
"персаналак" "экстремісц-
кую" інфу з апазіцыйных сай-
таў. З усімі вынікамі адсюль.

Паводле ўказу, "інфарма-
цыйныя паведамлені, якія
распаўсюджваюцца праз белару-
скі інтэрнэт, павінны быць
забяспечаны гіперспасылкамі
на першакрыніцу. Усе аўкты
аўтарскага права неабходна
размяшчаць у сетцы ў строгай
адпаведнасці з заканадаўс-
твам у гэтай галіне".

Барацьбу за аўтарскія
правы можна толькі віта-
ць, але яе пры жаданні (а
і цяпер ужо і на законных
падставах) можна наўпраст
звесці да закрыцця нежадан-
ных сайтаў, якія "неправіль-
на" размяшчаюць інфарма-
цыйныя рэсурсы.

Заканчэнне на стар. 3

ВЫБАРЫ-2009

ПРАЎЛАДНЫЯ КАМІСII

Сёлета ў тэрыторыяль-
ных выбарчых камісіях
будзе шмат, як ніколі раней,
прадстаўнікоў грамадскіх арганізацый.

Каля траціны патэнцыяль-
ных прэтэндэнтаў у сябры
камісій прадстаўлялі менаві-
та грамадская аб'яднанні.
Амаль усе яны — праўлад-
ныя.

Сакратар Цэнтрвыбар-
кама Мікалай Лазавік кажа,
што актыўнасць грамадскіх
аб'яднанняў у фарміраван-
ні тэрыторыяльных выбар-
чых камісій непараўнальная
вышэйшая за партыйную:
"Ix пракцэнт у агульнай
колькасці вылучаных скла-
дае 31,7 (у партыі — 1,1).
Гэта даволі высокая ліч-
ба. Усяго яны накіравалі
4151 вылучэнца (партый-
цы — 149). У асноўным
прадстаўлены грамадская
аб'яднанні, якія падтрым-
ліваюць палітыку прэзідэн-
та і кіраўніцтва рэспуб-
лікі. Апазіцыйных жа, як і
сярод партый, зноў амаль
няма. Шмат прэтэндэнтаў
прапануюць "Белая Русь",
БРСМ, Саюз жанчын, Саюз
ветэранаў. Прафсаюзы так-
сама прымаюць актыўны
удзел, а іншых грамадскіх
аб'яднанняў і не бачна".

УЛАДЗІМІР ГЛОД

А КАМУ Б ВЫ ДАЛІ ДЗЯРЖПРЕМІЮ Ў ГАЛІНЕ ЛІТАРАТУРЫ, МАСТАЦТВА І АРХІТЭКТУРЫ?

СЯРГЕЙ ДУБАВЕЦ, КУЛЬТУРОЛАГ:

“ГЭТА ГІСТОРЫЯ ГОРАДА ГЛУПАВА”.

— Што да Дзяржаўнай прэміі, то я даў бы яе Артуру Клінаву за яго шматгадовую творчую дзеянасць. Клінаў для краіны прыдумаў столькі, колькі не прыдумаў ніхто. Гэта той мастак, чые ідэі павінны быць увасаблены ў грамадскім жыцці, у эканоміцы, палітыцы. Ён прыдумаў імідж сталіцы. Гэта ўсё новае, свежае, нечаканае, жаданае для турыстаў — тое, што пры адпаведным падыходзе прыцягне ў краіну мільёны і мільёны долараў. “Горад Сонца” Клінава — фантастыка. Ён напісаў книгу, стварыў фотаальбом, распрацуваў канцепцыю.

А тое, што ў нас даюць Дзяржпремію тым творцам, ад якіх улада не крываўца, якія ніколі яе не крываюць, з'яўляецца грымасай нашай сітуацыі. На вялікі жаль, атрымліваецца гісторыя салтыкоўскага горада Глупава, у якім Горад Сонца не прыжыўся.

ТАЦЦЯНА БАРЫСІК, НАСТАЎНІЦА:

“А ЧАМУ ПРА АГРАГАРАДКІ ЗАБЫЛІСЯ?”

— Не варта ўяўляць гэтую ўзнагароду як прэмію краіны. Гэта прэмія ўлады. Тому “Сталіца”, Гніламёдаў і Янкоўскі — на сваіх месцах. Крыху не на сваіх месцах Татарнікаў. Ён сапраўды выдатны мастак, а тут павінен быць правільны малявальшчык. Зыходзячы з логікі ўлады, сюды яшчэ трэба дабавіць стваральнікаў “Мінск-Арэны” і аграгарадкоў.

ГАННА КІСЛІЦЫНА, ЛІТАРАТУРНЫ КРЫТЫК:

“НІЧЫЕ “АНДРЭЯ ФЕДАРЭНКІ”.

— Я вылучыла б Андрэя Федарэнку з ягонай кнігай “Нічые”, таму што гэта самая беларуская кніжка мінулага года. Яна пісалася два дзесяцігоддзі і сканцэнтравала ў сабе светапогляд “тутэйшых”, з якім я вырасла, які мне блізкі. Яна вучыць беларусаў быць беларусамі і несці свою беларускасць у рускамоўным свете. Хаця і Гніламёдаў варты ўвагі таксама.

АНТОН АСТАПОВІЧ, СТАРШЫНЯ РЭСПУБЛІКАНСКАЙ РАДЫ БЕЛАРУСКАГА ДОБРАХВОСТНАГА ТАВАРЫСТВА АХОВЫ ПОМНІКАЎ:

“ТОЛЬКІ НЕ “СТАЛІЦА”.

— За апошнімі літаратурнымі падзеямі я не сачу, але лічу: на першым месцы павінна стаяць тое, што апошнім часам выходзіла з-пад пяра Рыгора Барадуліна, а ніякі не Гніламёдаў. А чаму тады не Чаргінец? Гэта было б больш значава. Яшчэ мне вельмі хацелася б, каб быў адзначаны Леанід Дранько-Майсюк.

Што тычыцца падземнага комплексу “Сталіца”… Я ў першую чаргу вылучаў бы тых архітэктараў, якія распрацоўвалі самыя лепшыя праекты па рэстаўрацыі помнікаў гісторыі і культуры. Напрыклад, Аляксандр Кропатаў, навуковы кіраунік рэстаўрацыі сядзібы ў Чырвоным Беразе. Але толькі не ства-

АФІЦЫЙНА

Міністэрства культуры Беларусі вылучыла кандыдатаў на сісканне Дзяржаўнай прэміі ў галіне літаратуры, мастацтва і архітэктуры.

На атрыманне гэтай дзяржународаў рэкамендаваны творчы калектыв Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі за стварэнне спектакля «Жанчыны Бергмана», група архітэктараў — аўтары мінскага падземнага грамадска-гандлёвага цэнтра «Сталіца», а таксама творчыя работнікі Белтэлерадыёкампаніі з праектам «Спадчына Беларусі», мастак Павел Татарнікаў за серию графічных работ, народны артыст Беларусі і СССР Расціслau Янкоўскі за ўвасабленне на сцэне гістарычных роляў, пісьменнік Уладзімір Гніламёдаў за романы «Расія» і «Уліс прускі». Абмяркоўваліся і іншыя кандыдатуры.

ральнікі “Сталіцы” павінны атрымліваць Дзяржаўную прэмію ў галіне архітэктуры! Таму што на Пляцы Незалежнасці быў багаты культурны пласт XIX стагоддзя, падмуркі высакашчыльнай забудовы. Усё гэта было знішчана без археалагічных даследаванняў для таго, каб вырыць вялікі катлаван пад “Сталіцу”. І як можна вылучаць на прэмію аўтараў праекта, па якім дагэтуль, па маёй інфармацыі, працуе Камітэт дзяржкантролю?

ВАЛЯНЦІНА ЛУКАШЭВІЧ, БІБЛІЯТЭКАРКА:

“Я — ЗА КАРАТКЕВІЧА СЁNNЯШНЯГА ДНЯ”.

— Я не разумею, чаму ніхто з чыноўнікаў не заўважае таго, што робіць Людміла Рублеўская? Гэта ж Уладзімір Каракевіч сённяшняга дня! Дастаткова даць дзіцяці пачытаць толькі адзін раздзел з яе любога рамана, і ўсё — дзіця не адараўца ад беларускай кнігі. На сённяшні дзень Рублеўская — самая дастойная кандыдатура для такой прэміі.

ГЛЕБ ЛАБАДЗЕНКА, ПАЭТ, ЖУРНАЛІСТ:

“ГАЛАСУЮ ЗА “ЦЭНТР ЕУРОПЫ” НЯКЛЯЕВА”.

— Я бачу гэты спіс. Безумоўна, ён складаўся з пунктаў гледжання сённяшніх дзяржавы, і ў гэтых адносінах складзены абсалютна правільна. Больш за тое, некаторых намінантаў, вылучаных на Дзяржпремію, я таксама вітаю. Гэта тычыцца, напрыклад, спектакля «Жанчыны Бергмана».

Праўда, калі глядзець з пункта гледжання абсалютных арыенціраў, то гэты спіс выглядаў бы зусім па-іншаму. Я лічу, што “Пінскія шляхты” ў Купалаўскім тэатры — безумоўна, вартая прэміі з'ява. У галіне архітэктуры — гэта аднаўленне Свята-Духавай царквы. Канечнэ, ёсць дэталі, але ў плане аднаўлення знешнягя выгляду еўрапейскага горада гэта надзвичай каштоўная падзея, якую трэба адзначаць. Што да кнігі, то цяжка вылучыць нешта адно. Але ў душу мне запала кніга “Цэнтр Еўропы” Уладзіміра Някляева. Гэта сучасная еўрапейская проза, якая тым не менш была мне блізкая як беларусу, таму што там ёсць зразумелыя нам рэчы, знакі і рэаліі.

Гісторыя Глупава паўтараеца і будзе паўтарацца

ІНТЕРНЕТ БЕЗ КАНТРОЛЮ – НЕ ІНТЕРНЕТ

Заканчэнне.

Пачатак на стар. 1

Пералік аператараў электрасувязі, якія маюць права непасрэднага доступу (далучэння) да міжнародных сетак электрасувязі, а таксама ўпаважаных пастаўшчыкоў паслуг сеткі інтэрнэт будзе вызначаць Аперату́на-аналітычны цэнтр пры адміністрацыі Лукашэнкі (ААЦ).

Як у нас даюць дазвол на распаўсюд інфармацыі, асабліва з незалежных краін, добра вядома па дзейнасці незалежных сродкаў масавай інфармацыі, умовы работы якіх апошнім часам значна пагоршыліся.

УСЁ ГЭТА ВЕЛЬМІ НЕВЫПАДКОВА

Старшыня
Беларускай
асацыяцыі
журналістаў
(БАЖ) Жанна
Літвіна так
пра камен-
тавала гэты
указ: "Мы

неаднаразова чулі, што ўсё грамадства заклапочана абаронай маральнасці ад пагроз інтэрнэта. Не так даўно Аперату́на-аналітычны цэнтр пры презідэнце атрымаў пайнаомнотвыя спецслужбы, у тым ліку ў сферы інтэрнэт. У той жа час

нас запэунівалі, што дзяржава не будзе ўводзіць жорсткі контроль і цэнзуру. Напрыканцы мінулага тыдня мы даведаліся, што ў сеціе бракуе дзяржаўнай ідэалогіі... I вось дакумент падпісаны".

Будзе вельмі дарэчы прыгадаць наступнае. Зусім нядайна Беларуская асацыяцыя журналістаў атрымала папярэджанне ад Міністэрства інфармацыі, адна з прэтэнзій якога зводзілася да таго, што Цэнтр прававой абароны СМІ, створаны колькі гадоў таму, не мае законных падстав абараніць правы... журналістай.

Атрымалі папярэджанні ад Мінінфарму і асобныя вядучыя незалежныя СМІ. Ці выпадковае супадзенне фактаў абарадавання презідэнцкага указа аб упарядкованні інтэрнэта і вынясення папярэджанняў (па меркаванні многіх юрыстаў, вельмі спречных) Міністэрства інфармацыі вядучай журналісцкай арганізацыі краіны і асобным лідарам рынку незалежных СМІ?

Палітолаг Сяргей Нікалюк так пракаментаваў "Тут і цяпер" сітуацыю, што складаєся: "Канечне, усе гэтыя меры абсалютна невыпадковыя. З БАЖам сітуацыя ўвогуле абсурдная. Нядайна Мінінфарм праводзіў пасяджэнне па выніках мінулага года, на якім новы міністр неаднаразова

падкрэсліваў, што трэба, маўляў, усяляк падтрымліваць дзяржаўныя сродкі масавай інфармацыі. Пра недзяржаўныя, наколькі мне вядома, не было сказана ні слова. I вось пазбуйленыя дзяржаўнай падтрымкі недзяржаўныя СМІ праз БАЖ (прэзідэнт прававой абароны СМІ) атрымліваюць юрыдычную дапамогу. I за гэта Мінінфарм выносіць ім папярэджанне...".

На думку Нікалюка, тут усё даволі празрыста — пачаў дзейнічаць такі факттар, як выбары презідэнта краіны, што маюць адбыцца на пачатку 2011 года: "Я ўжо даўно называю гэта спецыяльны апераций пад назвай "Прэзідэнцкія выбары-2011". Думаю, што з набліжэннем гэтых выбараў ціск на любых распаўсюджвальнікаў незалежнай інфармацыі будзе толькі ўзмацняцца".

ІНТЕРНЕТ-ПРАВАЙДАРЫ ЎШОКУ

Старшыня савета дырэктараў вядучага парталу TUT.BY Юрый Зісер заявіў радыё "Свабода" наступнае: "Калі гэта (новы презідэнцкі ўказ. — В.А.) пойдзе ў такім выглядзе, атрымаецца, што ні Google, ні Yandex.ru, ні Mail.ru не будуць мець права аказваць ніякія паслугі — ні платныя, ні бясплатныя, пакуль яны фізічна не будуць размешча-

ны на тэрыторыі РБ".

Генеральны дырэктар кампаніі "Айчына плюс" Максім Ляўданскі ў сваю чаргу паведаміў "Еўрападыё", што "калі ўказ накіраваны на паляпшэнне інтэрнэт-іміджу краіны, то ён абедзвюма рукамі за яго", калі ж "мы ідзём па шляху Паўночнай Карэі, тады, напэўна, трэба мне закрываць свой бізнес і сыходзіць з гэтага рынку".

ЦІ ПРАГЛОЦІЦЬ "УПАРАДКАВАННЕ БАЙНЭТА" ЕЎРОПА?

Па іроніі лёсу ўсё гэта адбываецца на фоне спраб беларускіх улад выйсці на паўнавартасны дыялог з вядучымі еўрапейскімі структурамі. Да гэтуль апошнія глядзелі даволі спакойна на "лібералізацыю пабеларуску", ці, хутчэй, імітацыю этай самай лібералізацыі.

Паглядзім, якім будзе еўрапейскі позірк на гэты раз.

ВІКТАР АЛЯШКЕВІЧ

Гэты пераканаўчы заклік вядомага праваабаронцы Гары Паганяйлы прагучай днімі ў Магілёве на сустрэчы з прадстаўнікамі палітычных, грамадскіх і праваабарончых арганізацый рэгіёна.

ДЭМАКРАТЫ САМІ ВІНАВАТЫ

Гары Паганяйла спыніўся на гісторыі сціплага прадпрымальніка-прававозчыка, які патрапіў пад "кола" падаткавікоў, міліцыі і нават суда, але выйшаў пераможцам. Як такое магло атрымача? Чытайце ніжэй.

Гэтая гісторыя пачалася яшчэ ў траўні мінулага года ў Глуску. Маршрутчык Яўген Смалякоў збіраўся выправіцца ў сваю звычайную пасажырскую паездку, аднак нешта здарылася з касавым апаратам. Даўялося паставіць машину і выпраўляцца ў суседні Бабруйск, дзе можна было здаць прыстасаванне ў рамонт. Які шафёр паедзе як пасажыр? Тым больш што маці ахвотна пазычыла сыну сваё аўто на гэтую паездку, у якую напрасілася (па сваіх патрэбах)

СІСТЕМУ МОЖНА ПЕРАМАГАЦЬ!

Г. Паганяйла ніколі не апускае руку

і адна знаёмая. За ёю Яўген і заехаў, як дамаўляліся, на заправачную станцыю.

Тут яшчэ дзве жанчыны, пачуўшы, што куды едзе, папрасілі "падкінуць" іх да Бабруйска.

У Бабруйску, не паспела тая машина і спыніцца, да кіроўцы рашуча накіраваўся афіцэр ДАІ, якога суправаджалі яшчэ дзве мужчыны. Яны прадставіліся супрацоўнікамі падатковай інспекцыі і паведамілі, што "вашы дзве пасажыркі, якіх вы ўзялі ў Глуску, — таксама нашы супрацоўніцы, і яны выконвалі службове заданне". Жанчыны засведчылі, што кіроўца машины гроши за праезд у іх узяў, але квіткі не выдаў. Пярэчанне Я. Смалякова і сведчанне яго знаёмай аб тым, што жанчыні ён

падвозіў бясплатна, нікага ўражання на службовых людзей не зрабіла.

ПАКАЗАННІ МОГУЦЬ І ГІНАРАВАЦЦА

Справа, як здагадваецца чытач, закруцілася шпарка. Да яе хуценька далучыліся калегі з транспартнай інспекцыі. Нікога не засмучала, што падатковыя інспектары, якія сустрэлі ў Бабруйску аўтамашыну Яўгена з пасажыркамі, дакладна ведалі (наперад!) усю карціну, што адбылася паміж кіроўцам і пасажыркамі на заправачнай станцыі ў Глуску. Пазней з гэтай версіяй яны выступілі сведкамі для пратакола, які складаў таксама транспартны інспектар. I іх не спыніла афіцыйнае папярэджанне "аб адказнасці за дачу лжывых паказанняў". Тым часам паказанні знаёмай Яўгена, як і яго асабістыя, папросту ігнараваліся.

Заканчэнне на стар. 4

«НЕУСТАНОВЛЕННЫЕ ЛИЧНОСТИ»

Падчас прэсавай канферэнцыі міністра ўнутраных спраў Анатоля Куляшова высветлілася жахлівая сітуацыя — у цэнтры Мінска нахабна дзейнічаюць “невядомыя асобы”, перад якімі міліцыя безабаронная.

У размове міністра з журналістамі немагчыма было пазбегнуць тэмы перашкод, якія праваахоўныя органы ўчыняюць прадстаўнікам СМІ на вулічных акцыях пратэсту. Спачатку гутарка разгортвася ў традыцыйным рэчышчы:

— Зразумейце, што міліцыя павінна забяспечваць не толькі магчымасць вашай працы, але і бяспеку. Трэба вызначыць месца, з якога журналістам можна было бы асвятляць падзеі.

А прэсавая сакратарка МУС Святлана Бароўская, вядомая таксама як тэлевядоўца, дадала:

— Проста паводзьце сябе прыстойна.

Атрымліваецца, што “прывітнімі паводзінамі” лічыцца поўная абыякавасць да хады падзеі. Маўляю, калі ўжо прыпёрліся глядзець на гэтых “адмарозкаў”, дык стойце ціхенька на адлегласці і не блытайцеся пад нагамі ў сілавікоў.

Аднак журналісты не суцішліся. Яны паскардзіліся Куляшову, што невядомыя людзі ў цывільным перашкаджаюць фатографаваць вулічныя акцыі.

Фотакару АР Сяргею Грыцу і яго калегам адкрыта перашкаджаюць рабіць сваю працу

Здзіўленне міністра не мела межаў. Куляшоў заявіў, што гэта (цытуем на мове арыгінала) «неустановленные личности, которые хотят спровоцировать милицию и журналистов».

Выглядала так, нібыта міністр унутраных спраў толькі на прэсавай канферэнцыі даведаўся пра шматлікія леташнія інцыдэнты. Адсюль вынікала, што:

— у цэнтры Мінска на вачах усіх спецслужбаў разам узятых дзейнічаюць нейкія «неустановленные личности», якія правакуюць міліцыю;

— міліцыя з гэтай хеўрай нічога зрабіць не можа;

— падначаленая міністра нават не паведамляюць яму пра гэта (мусіць, каб не пасваціць настрой) ці папросту хаваюць гэтую інфармацыю ад кірауніцтва.

Як вы лічыце, ці рэалістыч-

ныя, прынамсі, пункты 1 і 2? Вось і я мяркую, што не.

Датычна пункта 3 неабходна адзначыць, што беларуская асацыяцыя журналістаў наўроўала асаўбіта Куляшову ліст з расповедам пра вышэйзгаданыя інцыдэнты, да якога прыкладаліся дзясяткі фотаздымкаў «неустановленных личностей». Не кажучы ўжо пра то, што падзеі мелі вялікі розгалас у СМІ. І тут праз некалькі месяцаў міністр унутраных спраў нібы першы раз чуе пра гэту гісторыю.

Так ці інакш, аднак калі міліцыя няздолная вырашыць такую праблему, то не варта чакаць, што яна дасць рады ў больш сур'ёзных справах. Да прыкладу: на той самай прэсавай канферэнцыі Куляшоў заявіў, што злачынцы, адказныя за выбух 4 ліпеня 2008 года, будуць знайдзены. Штосьці сумніўна...

А. Куляшоў “не ў курсе”

Можа, трэба праверыць гэтых самых «неустановленных личностей»?

Але насамрэч дастаткова супастаўіць слова міністра з ранейшымі заявамі яго намесніка, і ўсё становіца на свае месцы. 22 кастрычніка мінулага года на прэсавай канферэнцыі Яўген Палудзень аўбясціў, што МУС расправаў комплекс захадаў датычна працы з журналістамі на вулічных акцыях. Намеснік Куляшова паведаміў, што ў тым ліку будзе пераймацца “досвед калег з Германіі”: там нібыта забаронена здымкаць як удзельнікаў пратэсту, так і паліцэйскіх. Потым, праўда, нямецкі саюз журналістаў удакладніў, што насамрэч нельга здымакаць толькі твары буйным планам, бо гэта можа парушыць права асобы на прыватнае жыццё.

Такім чынам, ясна, што мінісція «неустановленные личности», замінаючы журналістам фатаграфаваць, папросту бароніць права дэмантрантаў — у поўной адпаведнасці з найноўшымі практикамі МУС. Незразумела толькі, чаму Анатоль Куляшоў рабіць выгляд, што ён “не ў курсе”.

ВАЛЯНЦІН СЫЧ

СІСТЕМУ МОЖНА ПЕРАМАГАЦЬ!

Заканчэнне. Пачатак на стар. 3

Справа, многія складнікі якой мы тут прапусцім, у рэшце рэшт дайшла да разбору ў абласным гаспадарчым судзе. Але да апошняга дня супраць Яўгена працягвалі дзейнічаць пэўныя структуры і падраздзяленні мясцовай улады. Яго замучылі выклікамі ў розныя кабінеты. Ён быў вымушаны не адзін раз наведваць Бабруйск і Мінск (за свае, назначым, кроўнія). Яго запужвалі, на яго ціснулі...

Нарэшце Яўген звярнуўся ў Беларускі Хельсінскі камітэт, дзе знаўшоў падтрымку і рэальную дапамогу. Праваабаронцы, вывучыўшы справу, знайшлі ў ёй шмат парушэн-

няў тых норм і правіл. А да таго, як за справу ўзяліся юрысты з БХК, раённы суд ужо выпісаў Яўгenu Смалякову немалы штраф.

МАТЫВАЦЫЯ І ЯШЧЭ РАЗ МАТЫВАЦЫЯ

Пісьменная пазіцыя праваабаронцаў разам з настойлівасцю і цвёрдасцю характару Яўгена Смалякова прывяла іх, нарэшце, у абласны гаспадарчы суд. Там усё стала на свае месцы: усе працэсуальныя дзеянні супраць Я. Смалякова і пакаранне яго штрафам былі адменены.

На долю кіроўца маршруткі выпала яшчэ адно выпрабаванне на трываласць: па відавочна падстроенай сітуацыі ён

быў затрыманы і абавязаваны па крымінальнім артыкуле. Аднак і тут перамагла праўда: усе датычныя да гэтага міліцыянты, пракурор і нават суддзя пазбаўлены сваіх пасад. А Яўген Смалякоў па-ранейшаму круціць свае кіламетры за стырном прыватнай маршруткі...

Гісторыя перамогі глускага таксіста над сістэмай (а хто ж, як не яна з ім змагалася!?) прагучала вельмі дарэчна, бо, калі не шукаць больш мяkkіх слоў, па той бок выбарчага ўчастка і выбарчай урны, з якімі сёлета прыйдзеца мець справу шмат якім магілёўскім актывістам, стаіць сістэма. А каб перамагчы яе, трэба “узбройвацца цвёрдай матывацый, праўлінай (навуковай) тактыкай і стратэгіяй паводзін, юрыдычнай падкаванасцю”.

ВІКТАР ВОЙТ

КОЛЬКІ КАШТУЕ “МІС БЕЛАРУСЬ-2010”?

Праз некалькі месяцаў у Беларусі павінен адбыцца чарговы конкурс прыгажосці “Міс Беларусь”

Кастынг на конкурс ужо прайшлі па ўсёй краіне. Днямі тэлеканал АНТ нарэшце вызначыўся з фіналісткамі.

Чаму аргамітэт конкурсу ўзначальваюць сур'ёзныя дзяржаўныя чыноўнікі? Колькі грошай будзе выдаткована на “Міс Беларусь-2010”? Ці варта ва ўмовах даволі няпростай эканамічнай ситуацыі ўвогуле марнаваць гроши падаткаплацельшчыкаў на падобныя забавы “кругота замесу”? І якое шоу будзе карыстацца найбольшай папулярнасцю — “Міс Беларусь” ці конкурс эффектыўнасці членаў урада?

Адказы на гэтыя і іншыя пытанні разам з экспертамі ад мадэльнага свету шукала “Тут і Цяпер”.

ЯКАЯ КАРЫСЦЬ?

Дырэктар адной з найстарэйшых на Беларусі студый мод **Сяргей Нагорны** лічыць, што адмаяўляцца ад конкурса прыгажосці не варта, бо яны праслаўляюць нашу дзяржаву.

— Крызіс здарыўся не толькі ў нас, але і ва ўсім свеце, тым не менш культурныя праграмы там не згортваюцца, — аналізуе Нагорны. — У дзяржавы павінны знаходзіцца гроши на культуру, на адпачынак, на відовічныя мерапрыемствы, тым больш калі яны ўжо заваявалі сусветную славу, як, напрыклад, беларуская славянская прыгажосць.

Уладальніца кароны «Міс Беларусь-2008» мадэль **Вольга Хіжанкова**, якая ў тым жа годзе прадстаўляла нашу краіну на конкурсе «Міс свету», кажа, што “не чула, каб у сувязі з крызісам у нейкай краіне адмянілі конкурс прыгажосці”.

“Асабіста я вельмі ўдзячная гэтаму конкурсу за то, што маю цяпер”, — гаворыць мад-

эль. — Ён дапамог мне адкрыць многія дзвёры”.

А вось гаспадыня школы мадэлінгу **Наталля Макей** крывае не згодна са сваімі калегамі.

— Раней у нас такіх конкурсаў не было, тады мы імі яшчэ не “насыціліся”, — гаворыць яна. — І людзям відаць, цікава. На мой погляд, гэта чыста камерцыйны проект, бо калі б падобныя шоу не карысталіся б попытам, калі б народ іх не глядзеў, то іх не арганізоўвалі бы. Думаю, што ў іншых краінах не вельмі шмат увагі ўдзяляюць падобным рэчам, бо многія намаганні скіраваны на тое, каб зарабіць гроши. І тады на заходзе забаўляльныя праграмы ў апошнія гады пайшли на спад.

Зусім іншага погляду на конкурсы таго, кшталту прытрымліваецца адзін з вядучых апазыцыйных палітыкаў Беларусі **Анатоль Лябедзька**:

— Конкурсы прыгажосці — гэта прыкмета пасляховай дзяржаея, якая практична кожнаму грамадзяніну дае пакет мінімальных паслуг і гарантуюе камфорт. І калі дзяржава пераходзіць на больш высокі ўзровень развіцця, яна можа дазволіць сабе такія конкурсы. Падобныя шоуладзяца альбо ў пасляхowych краінах, альбо ў вельмі непасляхowych, да якіх я адношу і Беларусь.

НАВОШТА ТАКІ ДЗЯРЖАЙНЫ КАНТРОЛЬ?

Вядома, што кіраўнік дзяржавы не абмінае сваёй увагай конкурсы прыгажосці. **Сяргей Нагорны** лічыць, што гэта вельмі добра.

— Падчас многіх конкурсаў прыгажосці мадэлі афіцыйна сустракаюцца з кіраўніком

той дзяржавы, якая ладзіць альбо прымае конкурс прыгажосці, — адзначае Нагорны.

— І кіраўнік любой дзяржавы сваёй прысутнасцю на такім конкурсе толькі павышае цікавасць да яго. Калі хочаце, гэта нават паказчык ступені даверу да конкурсу. Я лічу правільным тое, што конкурсы прыгажосці ладзяца на дзяржаўным узроўні. Эта абараняе канкурсантаў ад нейкіх сумніўных прапаноў і сумніўных людзей.

Анатоль Лябедзька ў сваю чаргу пропануе тэрмінова правесці конкурс эфектунасці членаў урада:

— Няхай бы кожны з іх выйшаў на подыум са сваёй сакратаркай, памочнікамі і распавёў бы грамадзянам краіны, чаму яны павінны ўтрымліваць за свой кошт конкурс “Міс Беларусь”, — гаворыць лідар АГП. — У такім конкурсе я паўдзельнічаў бы з вялікім задавальненнем”.

А ЯК У IX?

Даволі часта на міжнародных конкурсах прыгажосці перамагаюць дзяўчата з краін, з якімі Беларусь сябре на той момант.

— Напрыклад, у Венесуэле таксама існуе Нацыянальная школа прыгажосці, дзе дзяўчата да конкурсаў рыхтуюць літаральна з 10 гадоў, — прыводзіць прыклады Нагорны. — Гэта адна з самых вядомых школ прыгажосці, яна мае багатыя вопыт падрыхтоўкі мадэляў. І венесуэлкі сапраўды праслаўляюць сваю краіну. За прыкладамі не трэба далёка хадзіць: на апошнім конкурсе “Міс Інтэркантыненталь”, што праходзіў у Беларусі, перамагла венесуэлка.

КОЛЬКІ КАШТУЕ?

Афіцыйныя крыніцы не інфармуюць, колькі грошай з дзяржаўнай казны выдаткована на “Міс Беларусь”.

«Міс Беларусь-2008» Вольга Хіжанкова верыць у “Міс Беларусь-2010”

Ужо вядома, што рэжысёрам цяперашняга конкурсу “Міс Беларусь” будзе **Наталля Петухова**. Яна нарадзілася ў Мінску, скончыла Інстытут сучасных ведаў (факультэт мастацтваў) па спецыяльнасці “культуролаг, прадзюсар-менеджар”. З 1996 года Наталля працуе ўрэжысёрам-пастаноушчыкам шоу-праграм і дэфіле.

Наталля Петухова таксама не можа сказаць, колькі грошай выдаткована на “Міс Беларусь-2010”.

— Гэтае пытанне не да мяне, — сказала яна “Тут і Цяпер”. — Не ведаю, колькі грошай было выдаткована ў 2008 годзе і колькі выдзяляюць на гэты раз. Гэты бок для мяне закрыты. Але мне сказали, што на ўсе тыя задумкі, якія я агаворвала з тэлеканалам АНТ, гроши знойдуться. Таму спадзяюся, што нейкі прыстойны бюджет на згаданае мерапрыемства ёсць.

Дарэчы, Наталля Петухова сказала, што яе рэжысёрскі ганар не зменшыўся.

— Пакуль не маю сказаць, чым здзіўлюю на шоу, — гаворыць Наталля. — Яшчэ толькі планую. Спадзяюся, што ўсё будзе прыгожа і людзям спадаеца.

Анатоль Лябедзька перакананы, што “спачатку трэба вырашыць актуальныя эканамічныя праблемы. Ужо хутка будзе два гады, як здарыўся крызіс, аднак беларускія ўлады дагэтуль не змаглі выпрацаваць нейкую антыкрызісную праграму. Але затое мы маем праект, які дапамагае выявіць самую прыгожую дзяўчыну Беларусі. Гэта проста смех! А дакладней — смех скрэз слёзы...”.

АКСАНА КАРАТКЕВІЧ.

У ГРАМАДЗЯНСКАЙ СУПОЛЬНАСЦІ

БЕЛАРУСЫ Ў ЛІДАРАХ

Паводле ацэнак экспертаў, менавіта пазіцыя беларускіх удзельнікаў форуму выглядала найбольш кансалідаванай і адпрацаванай, што стала вынікам амаль паўгадавой падрыхтоўчай працы айчынных НДА. Вынікам адразу дзве прадстаўнікоў Беларусі ўвайшлі ў кіроўныя органы ФГС. Гэтак, лідар незарэгістраванай у Беларусі Асамблеі НДА Сяргей Мацкевіч быў абраны спікерам усяго форума, а таксама ўзначаліў тэматычную группу "Дэмакратыя, належнае кіраванне і стабільнасць". Старшыня міжнароднага кансорцыума "Еўрабеларусь" Улад Вялічка прадстаўляе Беларусь у Каардынацыйным камітэце, першае пасяджэнне якога адбылося 21-22 студзеня ў tym жа БруSELі.

ПАЧАТАК РЭАЛЬНАЙ ПРАЦЫ

Як распавёў журнalistам Вялічка, галоўным вынікам першай сустэречы

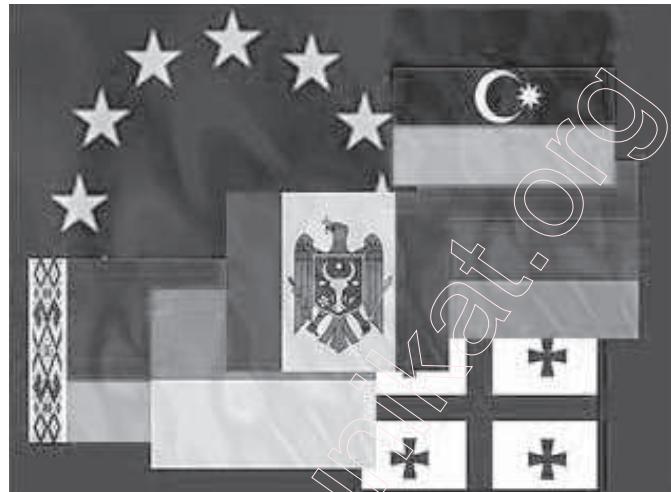
Каардынацыйнага камітэта стаў пачатак структурызацыі форуму. "Паколькі працы ў нас з вялізны снежны камяк, мы вырашылі апрош чатырох флагманскіх платформ стварыць шэраг дробных, каб больш дэталёва вырашыць пытанні па розных напрамках, — адзначыў кіраунік "Еўрабеларусі". — Гэтак, у межах ФГС будуць дзеянічнаць ішча шэсць мэтывых рабочых падгруп: па інфармаванні, фармулёўцы канцепцыі, падрыхтоўцы другой канферэнцыі форуму, праектаў і ініцыятыў форуму, а таксама даклада пра рэалізацыю палітыкі "Усходняга партнёрства".

Апроч гэтага Каардынацыйны камітэт прапанаваў Еўракамісіі далучыць прадстаўнікоў ФГС да ўдзелу ў міжурадавых сустэрэах афіцыйных дэлегацый у краін — удзельніц УП і органаў ЕЗ.

Апошні момент — ключавы, і вось чаму. "Рэч ў tym, што Форум грамадзянскай супольнасці — адна з магчымых

ЁСЦЬ ШАНЦ...

Амаль дзвеціцаць месяцаў мінула ад запуску ініцыятывы Еўразвяза "Усходняе партнёрства" (УП). Адзін з яе найцікавейшых праектаў — Форум грамадзянскай супольнасці (ФГС), створаны для ўмацавання контактаў паміж недзяржайнымі арганізацыямі (НДА) і органамі самакіравання.

формаў уплыву "трэцяга сектара" як на працэсы ў рамках УП, гэтак і на ўнутрыпалітычную ситуацыю ў сваіх краінах, — тлумачыць "TiC" кіраунік Беларускага інстытута стратэгічных даследаванняў (БІСД) **Віталь Сіліцкі**. — Ён мусіць даказаць свою змястоўнасць і заваяваць аўтарытэт". На думку палітолага, калі гэтага не адбудзеца, то форум чакае найхутчэйшы шлях у "тую нішу дэкараторыўнага прадстаўніцтва, пра небяспеку якой так шмат казалі ініцыятары".

КВАЛІФІКАЦІІ БРАКУЕ

Але апрош уласна пазіцыі Еўракамісіі і яе гатоўнасці дапусціць "трэці сектар" у "трохкунты" дыялог паміж еўраструктурамі, нацыянальнымі ўладамі і апазіцыямі, ёсць, прынамсі, два моманты, якія патрабуюць вырашэння.

Па-першое, гэта "хатняя работа" беларускіх НДА, а менавіта дэталёвая адпрацоўка ўдзелу беларусаў ва ўсіх тэматычных платформах, што існуюць у межах ФГС. "Напрыклад, сярод чатырох заяўленых платформай намі амаль не ахоплена эканоміка і энергетыка, не прапанаваны для рэалізацыі пэўныя праекты

ў рамках форума, няма груп, якія б лабіравалі іх", — заўважае палітолаг БІСД **Дзяніс Мельянцоў**.

Эксперт аналітычнага Агенцтва гуманітарных тэхналогій **Андрэй Ягораў** кажа пра неабходнасць стварэння ў Беларусі шматбаковых тэматычных груп з дэлегатаў ФГС, якія б прасоўвалі змястоўныя прапановы і канцепцыі як на нацыянальным узроўні, так і на ўзроўні ФГС.

"Аднак усё гэта вымагае высокай кваліфікацыі беларускіх удзельнікаў форуму. Паколькі яе няма, неабходна стварыць механізм для кансультацый з удзелам беларускіх адмыслоўцаў і экспертын арганізацый", — адзначае аналітык.

ДЗЯРЖАВА НЕ ЖАДАЕ РАЗМАЎЛЯЦЬ

Па-другое, па словах экспертаў, дагэтуль сфарміраваныя яшчэ не ўсе інструменты палітыкі "Усходняга партнёрства", што не дазваляе рабіць далейшыя вынікі. Гэтак, толькі ў сакавіку стане вядомы склад беларускай дэлегацыі ў Парламенцкай асамбліі Еўрапарламент пастаўі Беларусь перад фактам абавязковага ўдзелу ў дэлегацыі

З ГІСТОРЫІ ФОРУМУ

Першае пасяджэнне Форуму грамадзянскай супольнасці адбылося 16-17 лістапада ў БруSELі. У ім узялі ўдзел больш за 200 дэлегатаў, сярод якіх былі і прадстаўнікі 27 грамадскіх арганізацый Беларусі, як недзяржайных, гэтак і прайядных. Галоўным вынікам форуму стала стварэнне кіроўнай структуры, якая надалей будзе каардынаваць уесь працэс функцыянавання грамадзянскай платформы. У Каардынацыйны камітэт увайшлі прадстаўнікі краін — удзельніц УП, а таксама єўрапейскіх органаў і НДА — агулам 17 чалавек. Работа ФГС, як і ўсяго "Усходняга партнёрства", будзе весціся па чатырох галоўных напрамках: 1) дэмакратыя, належнае кіраванне і стабільнасць; 2) эканамічная інтэграцыя і збліжэнне з палітыкай ЕЗ; 3) навакольнае асяроддзе, змены клімату і энергетычнае бяспека; 4) контакты паміж людзьмі.

прадстаўнікоў апазіцыі, у адказ на што ўлады намякнулі пра магчымыя выхад з "Усходняга партнёрства". Які лёс чакае беларускіх дэлегатаў ФГС, пакуль невядома, аднак відавочна тое, што дзяржава не жадае далучаць да дыялога ані апазіцыю, ані прадстаўнікоў НДА.

Такім чынам, адзіны вынік узделу старшыні Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Леаніда Козіка ў бруSELіскім форуме — буйны скандал: нібыта падчас форума ён паабяцаў, што за ўдзел у ім прэс-сарактарка "Маладога фронту" Таццяна Шапуцька не будзе адлічана з юрфака БДУ. Форум скончыўся, Шапуцьку выключылі па сумніўных прычынах — "за пропускі", а Козік адмовіўся ад сваіх словаў. Больш прайядныя арганізацыі сябе нікак не прайяўлялі.

Ці хопіць у Еўропы волі, каб змяніць расклады ды ўзмацніць ролю "трэцяга сектара"? Аб гэтым даведаемся ў бліжэйшыя месяцы.

ВІТАЛЬ РУДЗІЦКІ

ПРЫЗНАЧЭННЕ СУПРАЦЬ СІСТЭМЫ

Сярод кадравых прызначэнняў апошняга часу звяртае на сябе ўвагу ўступленне на пасаду памочніка презідэнта па пытаннях фізкультуры, спорту і турызму Ігара Заічкова, 48-гадовага функцыяnera, які дагэтуль быў першым намеснікам старшыні Беларускага фізкультурна-спартавага аб'яднання "Дынама".

Ён стаў наступнікам 58-гадовага Генадзя Аляксеенкі. Паўгода таму Аляксандар Лукашэнка змяніў таксама кірауніка Мінспорту 61-гадовага Аляксандра Грыгарава на Алега Качана, якому ўсяго 43.

БАГАТА СКАНДАЛАЙ | АНЯКАГА ПРАГРЭСУ

Зразумела, абедзве падзеі невыпадковыя: яны адлюстроўваюць нездадавальненне презідэнта станам спраў і ў спорце, і ў галіне турызму, прагрэсу ў якіх няма. Больш за тое, айчынны спорт стаў кіруніцай сістэматычных скандалаў, якія фарміруюць негатыўны вобраз улады ў грамадстве.

Нагадаем некаторыя з іх. У 2007 годзе былі асуджаны намеснікі дырэктара Навукова-даследчага інстытута фізкультуры і спорту Павел Прывулук і Леанід Дварэцкі, а таксама начальнік аддзела забеспячэння інстытута Міхаіл Сламянец, якія займаліся аферамі на тэндэрных аперацыях і нанеслі дзяржаве матэрыяльную шкоду больш чым на мільярд рублёў. Потым надышла чарга і дырэктара гэтай установы Аляксандра Бондана, які некалі займаў пасаду віцэ-презідэнта Нацыянальнага алімпійскага камітэта (НАК) Беларусі. Супрацоўнікі КДБ арыштавалі яго ў снежні 2008-га, але суд над ім дагэтуль не адбыўся. Магчыма, сведчанні Бондана таксама паўплывалі на лёс Грыгарава і Аляксеенкі.

Вельмі гучным атрымалася пазбаўленне алімпійскай акредытациі вядучага спартавага выдання краіны — газеты "Прэсбол", што было зроблена без анікіх падстаў. У грамадстве гэтая акцыя, ініцыяваная НАКам, была ўспрыніята як помста высокапастаўленых функцыянеру "Прэсбулу" за серую публікацыю, прысвяченую карупцыі ў беларускім спорце.

48-гадовы Ігар Заічкоў неўзабаве становішча камандаваць усім беларускім спортам?

Адмоўную рэакцыю выклікалі таксама шматлікія допінгавыя дыскваліфікацыі айчынных атлетаў. Самая гучная гісторыя здарылася пасля пекінскай Алімпіяды, калі за ўжыванне забароненых прэпаратаў МАК ануляваў вынікі кіdal'нікаў молата Вадзіма Дзевятоўскага і Івана Ціхана, пазбавіўшы іх адпаведна сярэбранай і бронзавай алімпійскіх узнагарод. У адказ хлопцы падалі пратэст у Міжнародны спартовы арбітраж. Справа цягнеца амаль паўтара года, і рашэнне па ёй мусіць быць прынята ў бліжэйшыя трох месяцы.

АПОШНЯЯ КРОПЛЯ ДЛЯ АЛЯКСЕЕНКІ

Новы міністр Качан за пайды знаходжання на чале Мінспорту нічым асаблівым сябе не праявіў. Склалася ўражанне, што ўсе больш-менш важныя рашэнні прыме не ён, а Аляксеенка. Крэсла пад ім захісталася, калі напрыканцы мінулага года "Прэсбол" высьветліў, што паўнамоцтвы Аляксандра Лукашэнкі як презідэнта НАК і ўсяго выканкама вычарпаныя, бо тэрмін іх дзеяння скончаны, а новы Алімпійскі сход не праходзены па віне Аляксеенкі.

Верагодна, апошняя кропля стала завочная дыскусія аб медалях, здабытых у 2009-м. На сайце НАКа сцвярджаецца, што ўсяго беларусы заявявалі

43-гадовы Алег Качан пакуль нічым асаблівым сябе не праявіў

527 медалёў, аб чым некалькі разоў публічна заяўлялі і чыноўнікі НАКа. Паводле ж падлікаў спартовага выдання, на чэмпіянатах свету ў алімпійскіх відах спорту нашы ўзялі толькі 12 узнагарод (у 2003-м — 29). Атрымліваецца, што НАК папросту займаецца ашуканствам грамадства, падлічаючы медалі ў такіх дысцыплінах, як суднамадэлізм, тайскі бокс, вадналыжны спорт і гэтая далей...

ПРАЦОЎНЫ КОНІК НЕ З ТОЙ "КАЛОДЫ"

Аляксеенка яшчэ заставаецца першым віцэ-презідэнтам НАКа, але відавочна, што рэальная ўлада паступова плярайдзе да новага памочніка презідэнта Ігара Заічкова. Дарэчы, ён з'яўляецца спарт-функцыянерам у другім пакаленні: ягоны бацька, Мікалай Цімафеевіч, на працягу 16 гадоў працаваў намеснікам старшыні Спарткамітэта Беларусі. Малодшы Заічкоў, як некалі і старэйшы, вызначаецца сціпасцю, дзелавітасцю, здольнасцю вырашыць складаныя пытанні. Прызначэнне службоўца, якога зайсёды лічылі працоўнымі конікамі, на высокую і адказную пасаду наўрат трохі здзіўляе: ён зусім не з той кадравай "калоды", якую

MIXASЬ МОШЫН

НЕАБХОДНЫЯ КРОКІ

Каб дамагчыся рэальных зменаў у айчынным спорце, трэба правесці татальну кадравую чыстку ў Мінспорту, спартовых федэрацыях і нацыянальных камандах, якія ў пераважнай большасці наскроў прасякнутыя духам утрыманства і рвацтва, падставай для чаго службы неабежаванае бюджетнае фінансаванне.

ЧЭХАЎ ЗУСІМ ПОБАЧ

Наўздагон аднаму юбілею

150-годдзе з дня нараджэння Антона Чэхава прайшло неяк амаль непрыметна — без пампезных урачыстасцей і акадэмічных канферэнций. У Беларусі, прынамсі, не было гучных тэатральных прэм'ер у сувязі з юбілейнай датай.

Хаця ў розны час чэхаўскія п'есы — "Вішнёвы сад", "Дзядзька Ваня", "Тры сястры", "Чайка", "Іваноў" — ставілі і Купалаўскі, і Коласаўскі, і іншыя беларускія тэатры. На "Беларусьфільме", дарэчы, паводле апавяданняў Чэхава былі зняты дзве стужкі, якія сталі класікай савецкага кіно: "Мядзведь" і "Чалавек у футараце".

Хто з нас не памятае яшчэ са школы апавяданні "Каштанка", "Ванька Жукаў", "Хамелеон", "Агрэст", "Палата нумар 6"? (Цікава, што на першым расійскім канале новую экранізацыю гэтага апавядання паказалі ў начны час пад рубрыкай "Закрыты паказ" — так, быццам гэта нешта крамольнае і небяспечнае для грамадства!)

Чэхай лічыцца хрэстаматыйным пісменнікам. За савецкім часам яго падавалі як такога суровага рыгарыста, які прамаўляў ісціны (часам іх праста прыпісалі Чэхаву) кшталту "у чалавеку ўсё павінна быць прыгожым: і цела, і душа, і адзенне, і думкі". (Некалі Сева Наўгародцаў, радыёвядучы на Бі-Бі-Сі, у адной з перадач жартам перакруціў гэтую фразу: "У сапраўдным джазмэне ўсё павінна быць чорным...")

Аўтараў школьных хрэстаматый менш цікавіла сама асоба Чэхава. Гэты чалавек у трывіцаць гадоў паехаў на Сахалін на свой страх і рызык, каб уласнаручна скласці перапіс насельніцтва высipy, вывучаў жыццё катаржан і пісаў пра гэта книгу, якая так і не была завершана. Гэты чалавек, які дасягнуў заслужанага поспе-

ху і ў сорак гадоў быў абранны ганаровым акадэмікам Пецярбургскай АН, адмовіўся ад звання ў знак пратэсту супраць адмены царом выбрання ганаровым акадэмікам Максіма Горкага. Асабістая жыццё Чэхава не складвалася, ды яшчэ сухоты

Як лекар Чэхай выдатна ведаў прыроду чалавека, яго псіхалогію. У многіх яго апавяданнях з бязлітаснай праудзівасцю апісаны чалавечыя жорсткасць, глупства, пыха, нікчэмнасць. І ўсе гэтыя рысы не залежаць ад сацыяльнага становішча. Але я хачу ў гэтых нататках згадаць ранняга Чэхава — поўныя дасціпнага гумару творы Антошы Чэхантэ. Нават яго першае апублікаванае апавяданне — "Ліст вучонаму суседу" было і застаецца маленькім шедэўрам жанру.

новіч, які таксама з-за сухотаў вымушаны быў жыць у самоце ў Ялце, на чужынне, дзе яго пахавалі ў траўні 1917-га.

Як лекар Чэхай выдатна ведаў прыроду чалавека, яго псіхалогію. У многіх яго апавяданнях з бязлітаснай праудзівасцю апісаны чалавечыя жорсткасць, глупства, пыха, нікчэмнасць. І ўсе гэтыя рысы не залежаць ад сацыяльнага становішча. Але я хачу ў гэтых нататках згадаць ранняга Чэхава — поўныя дасціпнага гумару творы Антошы Чэхантэ. Нават яго першае апублікаванае апавяданне — "Ліст вучонаму суседу" было і застаецца маленькім шедэўрам жанру.

Вось усяго пара цытат на мове арыгінала: "Вы сочинили и напечатали в своем умном соченении, как сказал мне Герасимов, что будто бы на самом величайшем светиле, на солнце, есть черные пятнушки. Этого не может быть, потому что этого не может быть никогда. Как Вы могли видеть на солнце пятны, если на солнце нельзя глядеть простыми человеческими глазами, и для чего на нем пятны, если и без них можно обойтись?..."

"Я много произвел открытий своим собственным умом, таких открытий, каких еще ни один реформатор не изобретал. Скажу без хвастовства, что я не из последних касательно образованности, добытой мозолями, а не богатством родителей..."

Хіба падобныя персанажы не жывуць недзе побач з намі? Хіба не такі самы "сусед" вучыўся "на вершах Быкаў" і зрабіў адкрыццё, што Скарына жыў у Піцеры? А калі мы чуем з вуснаў высокага міліцэйскага начальніка, што журналісты, якіх збівалі на плошчы падчас акцыі апазіцыі, самі вінаваты, бо "правакавалі" праваахоўныя органы, як не ўспомніць іншага персанажа — унтэра Прышыбеева з ягоным "Р-разыйдзісь"?

Іх шмат вакол нас, чэхаўскіх герояў і тыпажкоў. Так што Чэхай — з намі.

МАКСІМ ПЕШКА

КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЕРНЕЦЕ І Ў PDF-ВЕРСII,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.

КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСIU ГАЗETY,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.